

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по: област на висше образование **3. Социални, стопански и прани науки**, професионално направление **3.8 икономика**, научната специалност **Организация и управление (селско стопанство и подотрасли)**.

Автор на дисертационния труд: Анастасия Сашо Митревска, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Стратегия за развитие на маркетинговите канали в агробизнеса на република Северна Македония“.

Рецензент: доцент доктор Георги Петров Георгиев, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите; 3. Социални, стопански и прани науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, определен/а за член на научното жури със заповед № РД-16-701/24.09. 2024 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Създаването на стратегия за развитие на маркетинговите канали в агробизнеса е безспорно актуален проблем, който през последните години засилва своята значимост, както за република Северна Македония и в глобален аспект. Маркетинговите канали в агробизнеса играят ключова роля за свързването на производителите с потребителите. Те не само че определят как продукцията ще достигне до крайния потребител, но също така влияят на цялостната ефективност и устойчивост на бизнеса.

Правилно избраните канали могат да оптимизират разходите по дистрибуция и продажба, което е критично за поддържане на конкурентоспособност. Освен това могат да окажат значително влияние върху устойчивостта на агробизнеса. Прекият достъп до потребителите, например, може да намали необходимостта от посредници и да повиши печалбите на фермерите. Чрез правилно идентифицирани или разработени маркетингови канали фирмите от малкия и средния агробизнес могат да изградят брандове, да промотират уникалността на продукцията си и да създадат лоялност сред клиентите и др.

Като следствие от това биха могли да се постигнат множество вторични ефекти в селските райони на страната като развитието на свързани отрасли, повишаване на доходите, намаляване на риска от селскостопанска дейност, повишаване на квалификацията на работната ръка чрез придобиване на опит и знание, внедряване на иновации в производството и др.

В този смисъл намирам поставената тема за дисертабилна и актуална.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Докторанта е формулирал и обяснил обширно и относително коректно преследваната изследователската цел в разработката. Обекта предмета на изследване, не са ясно очертани и разграничени във финалния вариант. Липсват формулирани и субординирани изследователски задачи.

В увода на дисертационния труд са формулирани една основна и четири спомагателни хипотези. Значителна част от тях се нуждаят от прецизиране и редактиране.

Използваната изследователската методология в дисертационния труд е доста ограничена до общи и описателни методи като: логико-диалектически метод, описателен метод, сравнителен, аналитико-синтетичен метод, метод на конкретизация, абстракции, методи на обобщение, методи на доказателство и опровержение. Липсват прецизни количествени методи за изследване. Като основен метод е избран е избрана провеждането на анкета.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд в структурно отношение е изграден от въведение, шест глави, заключение, библиография и анкетен въпросник. В това отношение изложението се отличава с относително добре балансирана структура и не се наблюдават структурни диспропорции и отклонения от утвърдените стандарти. Дисертацията е разработена в обем от 188 страници, от които 1175 основен текст. Изследването е онагледено с 23 диаграми, 20 таблици и 14 фигури.

Наблюдават се множество правописни, стилистични грешки и недостатъчно добро техническо и графично оформление.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Основните резултати от изследването се свързани с изследване влиянието на спецификата и предназначението на селскостопанските и хранителните продукти върху избора на маркетингови канали. Друг важен резултат в разработката е анализът на ефектите от организацията на каналите за маркетинг на селскостопански продукти върху конкурентоспособността на аграрния сектор в Република Северна Македония.

Представеният дисертационен труд представлява завършено, монографично изследване за развитието на маркетинговите канали в агробизнеса на република Северна Македония. За постигане на тази цел докторанта е извършила значителен по обем библиографичен обзор на теоретични и изследователски публикации. В списък на използвани литературни източници са посочени общо 92 публикации на сръбски и английски език.

5. Приноси на дисертационния труд.

В края на автореферата докторант Митревска е приложила справка, в която синтезира резултатите от своята дисертационна разработка до четири констатации с характер на научни и научно – приложни приноси. Според моето експертно мнение те могат да бъдат синтезирани до три.

Научно-приложни приноси

- Изяснена е същността на земеделския сектор като мултиаспектно понятие и система);
- Изяснена е същността на аграрния маркетинг като инструмент за управление на земеделското стопанство;
- Проведено е полево изследване за идентифициране на факторите за избор на маркетингови канали в земеделието на Република Северна Македония.

Приемам визираните по-горе приноси като достоверни, реални и доказани в дисертационния труд.

6. Критични бележки и въпроси.

Преобладава изцяло описателния стил в изложението на дисертацията. Липсва математическо моделиране или задълбочено емпирично изследване с подходяща иконометрична/статистическа методология. Анкетното проучване не е предпочитан метод за изследване в икономическата сфера, поради факта, че преобладават данните от категориен тип, което предполага по-ниската степен на прецизност.

Въпроси към докторанта:

- Кои съвременни маркетингови методи бихте използвали, ако трябва да прогнозирате бъдещото потребителско търсене на даден земеделски продукт?
- Кои са критериите за избор на оптимален маркетингов канал?

7. Публикувани статии и цитирания.

Представени са общо 3 публикации на английски език в българското специализирано списание Journal of Bio-based Marketing. от настоящата 2024 г. Всички представляват електронни издания и са публикувани в България през 2024 година.

От предоставената документация на конкурса е видно, че докторант Митревска изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор“.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото научно жури да гласува положително и присъди на Анастасия Сашо Митревска образователната и научна степен "**доктор**" по научната специалност „Организация и управление“ (селско стопанство и подотрасли).

Дата: 25.10.2024 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО: .....
(доц. д-р Г. Георгиев)

